

Nicandrum in theriacis unguentum repererim, quo qui fuerit perunctus, à feris icti non possit. Nicandri uerba subiiciam, quæ soluta oratione ita redduntur. Quòd si in triuicijs mista reptilia iam recens generantia sese, & rem secum habentia, in ollam mittas, repones aduersum perniciosas noxas remedium. Inijcies autem in ollam illam uisceribus, seu medullæ cerui recens casæ drachmas triginta: cotylas quatuor rosacei, cuius primam, mediam, & tertiam expressio- nem unguentarij præcipuas, & solas numerant. Olei splendentis crudi totidem cotylas infunde, & cotylam ceræ unam, atq; hæc in rotundo uase celeriter calefacito, donec liquefactæ serpentium squamæ mollescant. postea arte paratam molam recipies, & hæc omnia in unum mista turbabis, teresq; cum serpentibus. Longè autem spiritus separa: quandoquidè maleficum illis uenenum adhæreat. Omnia porrò membra ex hoc unguento inunge, tumq; uel in quâuis uiam, uel grabatum etiam te tuto conferes, uel cum arentis æstatis tempore ad aræ opera cinctus, tridentibus profundum manipulorum aceruum disquisiueris. hæc ille. Capiunt igitur qui Marsos se faciunt, uiperas, aliudq; quòd-uis serpentium genus hoc modo: captisq; statim caput salina perfundunt, cuius contactu non parum uilescunt, & ueneni feritatem deponunt, quòd hominis salina facultate sit illis prorsus contraria. Cum autem in foro, ut miraculo- sum de se spectaculum præbeant, ab his nullo ueneni incommodo demordi se facere uolunt, oblato prius illis duræ car- nis frusto, id dentibus dilaniare cogunt, ut uirus, quod prope dentes quosdam uesculis continetur, in mansam effunda- tur carnem. Non desunt tamen qui etiam uesculas illas forcipibus abscindant, ne amplius ueneno repleantur. Itaque hæc fraude uniuersam gentem decipiunt. Verùm pulcherrimè horum fraus quandoq; detegitur, cum simul in eodem foro plures eiusdem prauis generis homines contendunt, ut alter alteri primum locum præripiat, & summam apud populum auctoritatem consequatur. Nam ij, ut quisq; se legitime ex diui Pauli familia ortum ostendat, uiperis, qui- bus uenenum exemptum non sit, se uicem dilacerat, præsumptis tamen suis fallacibus antidotis: quibus tandem fru- strati, à ueneno uicti relictis uexillis, tanquam moribundi, suis è puluibus in terram cadunt. Et certè nisi statim periti medici illis opem ferrent, mortem sæpe in maturam oppeterent: licet etiam interdum occumbant, & animam eaco- demonibus, corpora uerò suis serpentibus deuoranda relinquunt. Equidem memini, cum essem Perusijs, me duos hu- iusce generis circumforaneos uidisse in foro, qui in tribus corporis partibus à uiperis demorsi erant: & ij sanè ambo perisissent, nisi Carauitus ille Bononiensis chirurgicus, & præceptor meus, oleo nostro de scorpionibus eos inunxisset: nec suus illis profuisset lapis, quem uendunt, & omnibus præferunt, aduersus omnia uenena. Quemadmodum idem non profuit ijs, qui Tridenti inuicem in foro demorsi, & ueluti mortui in hospitium delati, prædicto oleo sanitati res- tituti fuere, magno quidem amborum discrimine, ac dedecore. Sunt qui dicant eum lapidem, uel potius terram ob signa- tam à Melite insula allatam, quam omnibus præponunt antidotis, uim omnino aduersus serpentium uenena efficacem habere, quemadmodum & ea, quæ à Lemno insula Lemnia uocatur. Veruntamen ubi ab aspide, uel uipera quis fue- rit demorsus, parum uel nihil proficit. quamobrem credendum minime fuerit, panem uel uinum, quibus suas ij ad- murmurant cantilenas, eos qui sumpserint, tutos à serpentibus, & alijs id genus uenenum ei aculantibus, ad integrum usq; annum seruare posse. Quandoquidem nouimus nos, qui hoc pane deuorato se tutos à serpentibus existimantes, serpentium uenationi se dedere: sed ab ijs tandem demorsi huius admurmurati panis opinione falsi interi- re. Non tamen eam inficias, quin aliqui reperiuntur, quibus quædam ea à cælo facultas tributa est, ut à serpentibus non mor- deantur. Siquidem noui ego plures, qui simpliciter, nulloq; artificio aut uerbis aspides, & uiperas quotidie capiebant, nec inquam ab ijs icti fuere. quauis serpentes ab ijs modo pedibus calcati, modo manibus compressi fuerint, ac diu- tius in nudo eorum sinu gestati. Neq; præterea negauerim, serpentes non posse carminibus, & incantationibus com- pelli, quòd plurimis id constat experimentis. Cæterum, ut nihil quod ad curationem ictuum uirulentorum facere possit, à nobis prætermittatur, qui omnia quæ scimus, ingenuè docemus, non uerebor prodere memoria (etsi id sciã ad medicos non spectare, neq; ab ipsis recipi) quoniam pacto in Romano agro senex quidam eremita amicus meus, à feris ictos sanabat, ipsis absentibus agris. Cum enim quis è circumstantibus populis à serpente demordebatur, id per nuncium eremite significabant: tum is interrogabat nuncium, an medicamentum icti loco ebibere uellet. Quòd si id se facturum respondebat, iubebat ille, ut dextrum pedem calceò denudatum solo susteret, & cultello totius pedis uesti- gio lineam circumducerebat: deinde iubebat pedem auferri, & intra spatium lineæ signatæ cultelli cuspidis hæc uerba in scribebat. CARO CARVZE, SANVM REDVCE, REPVTA SANVM, EMANVEL PARACLETVS. mox terram eodem gladio abradebat, ita ut omnes abolerentur characteres: abrasum pulue- rem fictili quodam paruo aqua pleno excipiebat, ibiq; tantisper dimittebat, donec terra subsideret: demum nuncij interula aquam percolabat, & cruce signatam illi bibendam præbebat. Sed certè mirum est, quòd eadem hora ictus sanabatur, qua nuncius potionem illam sumpserat, ut mihi planè compertum est, & omnibus illius regionis incolis. Hæc est curatio in uirulentos ictus, qua utebatur ille eremita. qui mihi sæpius dixit, hoc esse maius secretum, effica- ciusq; remedium, quod habeant ij, qui suam originem in diui Pauli familiam falso referunt.

Vnguentum
Nicandri.Curatio secū
dum quædam
eremitam.

Σφάκες, καὶ μέλιωα. VESPAE, ET APES.

CAP. XLI.

INTER ferientium venenatorum notas, nihil de vespis, & apibus articulatum digessimus, quòd conspicuè omnibus sint, & nihil excellens, aut notatu dignum in his obseruetur: inter remedia ta- men earum meminisse non fuit alienum. Igitur aduersus utrarumque ictus prodest illita malua, & hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in vulnus instillatum, & muricæ, aut aquæ marinæ fons.

ET SI uesparum, & apum ictus nemini unquam attulerit necem; cum tamen dolores molestissimi inde quando que oriantur, non alienum, neque inutile fuerit ea nosse medicamenta, quibus facile ijdem mulceri possunt. Quamob- rem

Vesparum, &
apum ictus, &
remedia.

rem

rem iam dictis à Dioscoride remedijs ea addenda duximus, quæ priuatim scribit Aëtius lib. XIII. sic inquit. Si quis ab apibus, & uespis illæsus permanere uelit, cum maluæ folia cū oleo illita, & eruca, siue bruchus cum oleo illitus asseruabunt. Quandoquidem uerò quidam ab his clanculum percussi, ob dolorem perturbantur, putantq; se à maligno aliquo animante petitos esse, necessarium existimo prius ostendere quæ signa horum ictus comitentur. Hos itaq;, qui ab apibus punguntur, dolor ictus consequitur, & rubor loci, cum tumore partium in ambitu sitarum: stimulus autem omnino in percusso loco reperietur. Eadem etiam hos, quos uespa pupugit, concomitantur, sed intensiora: uerum stimulus uespa in percusso loco non relinquit. Auxilium autem utriq; ferunt luto, aut stercore bubulo eis illito cum posca: aut maluæ folijs impositis cum posca: aut cimolia cum malua & posca: aut sesamo cum posca. Naturaliter autem opitulatur ueneranda, & uiuifica strombi conchylij imago in sigillo ferreo exculpta, & loco ictus appressa: non enim permittit amplius inflammationem generari. In potu præterea ipsis foliorum lauri tenerorum drachmas duas cum uino austero præbet. hæc Aëtius. Cæterum compertum est, dolorem statim sedari illitis muscis prius conis tritis. Id quod similiter præstant thymbra, melisophyllum, & sisymbrium.

Φαλαγγία. PHALANGIA.

CAP. XLII.

DEMORSIS à phalangijs locus quidem ipse, quasi ab impactu aculeo rubet, non intumescens, nec per ambitum calidus est, sed mediocriter humescit: ubi uerò contrariorum occurfu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distentiones poplitem, & inguinum, conuulsionibus non dissimiles. in lumbis collectio exoritur, & perpetua urinae libido lacepsit, multaque reddendis excrementis colluctatio. uniuersa cute frigidus sudor emanat, collacrymant oculi, offusisq; nebulis caligant. Horum ictibus ficulneum cinerem adiecto sale trito, & uino imponere oportet: aut radicem syluestris punice quam tenuissimè tritam: aut aristolochiam cum hordei farina, & aceto subactam. Vlcera aquæ maris proluenda, aut apiastri decocto, foliaque eiusdem illinenda. Lauacris perpetim utendum, & propinandum abrotoni semen, anisum, aristolochiam, cicer syluestre, cuminum Aethiopicum, cedrides tritas, platani corticem, & trifolia herbæ semen: priuatim autem, singulorum ex ijs binas drachmas dare cum uini hemina conuenit. item myricæ fructus, & chamæpityos, & uiridium cupressi pilularum decoctum, admisto uino. Sunt qui fluuiatilis cancri expressi succum cum lacte, assumpto apij semine, confestim molestijs liberare prodant.

Phalangi-
genera ex Aë-
tio.

PHALANGIORVM genera quanquam plura à ueteribus describuntur; tamen Aëtio libro XIII. cap. XVIII. sex tantum numerantur, his uerbis. In phalangiolorum genere primum quidem rhagium, alterum lupum, tertium formicarium, quartum cranocolaptes, quintum sclerocephalum, sextum scolecium appellant. Ac primum quidem Rhagium, id est, acineum, figura rotundum est, colore uerò nigrum, acini uua nigra similitudine, unde etiam appellationem accepit: & os quidem iuxta medium uentrem habet, pedes uerò ex utraque parte quam breuissimos. Alterum uerò Lupus appellatum, muscas perdit, eisq; pascitur: ac corpus quidem habet latum, & uolubile, partes uerò circa collum ipsis incisæ sunt: amplius autem & os eius eminentias tres habet. Tertium autem Myrmecium, hoc est, formicarium dictum, formicæ maximè assimilatur, colore fuliginoso: corpus uerò eius uelut astris quibusdam insignitum est, maximè circa dorsum. Quartum deinde Cranocolaptes, sublongum est, & uiride, stimulumq; iuxta collum habet, atq; si in quem irruat, locos circa caput petit. Quintum Sclerocephalum dictum, caput habet saxæ, & obduratum: lineamenta uerò per omne corpus similia animalibus illis, quæ circumuolitant noctu lucernas. Sextum autem Scolecium siue uermicarium appellatum, sublongum est, & submaculosum, maximè circa caput. Atque hæc quidem species phalangiolorum enumerantur. hæcenus Aëtius. Qui tamen cuiuscunque phalangij notas, & indicia seorsum non descripsit (genus enim diuersum diuersa quoq; parit symptomata) sed omnia in commune simul collegit.

Phalāg. gene-
ra, & morsus
notæ ex Ni-
candro.

Quamobrem si particulatim cuiusque phalangij indicia per se scire cupimus, Nicandrum consulamus. Is siquidem in theriacis præter id quod plura, quam fecerit Aëtius, phalangiolorum genera reddit, singulorum etiam priuatim indicia describit suis uersibus, qui ita paraphrasticè in Latinum uertuntur. Opera iam nunc noxij considera phalangij, signaq; eius morsus. Primus itaq; splendidus Rhox appellatur, niger planè, accumulatis pedibus prorrepens, medium uentrem ore, & dentibus septum habens. Cui ab hoc insulctum fuerit uulnus, perinde corpore apparet atque si nihil quicquam sauciatus foret: oculi uerò inferiori parte rubescunt, frigus iuxta in corpore adheret, infigitur, statimq; color, & membra hominis à supernis ad ima uergere uidentur: neque penis semine uiuidus demittitur, sed lumbos occupans ita frigus genuum nexus dissoluit. Asterion iam secundum obserua, in cuius dorso pinguis quedam refulcent, ac lucida in corpore uirgule. Percussum ab hoc inexpectatus horror cum flamine quodam adortitur, caput uerò somnus grauat, genuum & membrorum nexus, & imbecillitas fit. Cyaneum aliud sublime, crinitum, & asperum æqualiter est. Difficilem corpori infert illud puncturam, quodcumq; labefactauerit, corq; graui languore succumbit. Nox & caligo tempora circumstant, uonitumq; edit è collo lubricum, ab araneis telis nõ multum distantem, adeoq; tandem interitum subministrat. Ab hoc alius est Agrostes, qui specie sua lupo similis est, muscarum interemptori, qui apum obseruator est, culicum qui psenes dicuntur, & astrorum, & omnium quæ ad telam ipsius peruenerint. Hic imbellè plagam, & uanum uulnus homini infligit. Quod autem Dysderi, siue spebecum appellant, rutilum satis, uespe crudis uescenti persimile. Hic si quempiam uulnerarit, ingens è uulnere tumor erigitur: morbi etiam quidam ad genua, aliàs etiam neruorum cordis, & uenarum languentium trepidatio, aliàs uirium destitutio, ut percussum sepius domet, atq; interimat. Extremi malefici animal, somnum adferens, qui hominem quiescere ab huius se-

culi

euli laboribus faciat. Est præterea Formicarium dictum, quod formicis planè simile sit, collo quidem rutilum, reli-
 quum corpus nigredini ex putredine factæ, par est, undique latum, stellatum dorsum, punctisq; distinctum gerens, cui
 subcineritium tempus ad modicam cernicem attollitur. Atque ex hoc phalangio dolores priorum similes uenenatoru
 ueniunt. Sunt & alia parua phalangia scarabeis similia, quæ in agris inter legumina sua carpunt pascua. Horum cir-
 ca cruciantem morsum tubercula, & pustula exurgunt, cor oberrans furit, lingua inconditè obmurmurat, oculi
 etiam subuertuntur. Educatur in Aegypto in perseæ folijs, quem Cranocolapten dicunt, phalænæ similis, quæ cir-
 cum lucernas cum impetu uolitat nocte. Eius horribile semper caput incessanter nutat, uterus autè grauatur. Hic ubi
 cuiquam stimulum infixerit, quem ceruicæ tenuis gerit, facile sanè citra omnem laborem ad interitum ducit. hæc Ni-
 cander. A quo tamen in hoc dissentit Aëtius, quòd sclerocephalum ijs simile fecerit bestiolis, quæ noctu lucernas
 20 circumuolitant, Nicander uerò huic cranocolapten comparauerit. Sed iam ea prosequamur, quæ de phalangiorum
 ictibus tradidit Aëtius, qui loco superius citato sic habet. Quæ percussos à phalangijs concomitantur, communia sunt
 iuxta magnitudinem, & paruitatem discreta. Morsus porro tenuis est, ut uix conspici possit: tumor autem liuidus,
 quibusdam etiam rubicundus: frigiditas adest circa genua, lumbos, & scapulas, nonnunquam uerò totum corpus ag-
 grauatur. amplius & dolor assiduus adest, tremor, pallor, uigilia. Quibusdam uerò pudendi tentigo, & circa caput
 prius, aliquando etiam circa suras: oculi humecti, & lacrymantes, ac caui, & uenter inæqualiter eleuatur. In-
 tumescit autem uniuersum corpus, faciesq; & maxime circa linguam partes, adeò ut impedito sermone balbutiant
 demorsu. Quibusdam uerò urinae emittendæ difficultas adest, cum pudendi tentigine, & dolore. Si uerò minxerint,
 aquosæ ipsorum sunt urinae, quædam araneorum telis similia in se habentes, & uomitus quoq; similis. aliquando uerò
 & per uomitum, & per uentrem talia excernuntur. Cæterum in calidam aquam demissi, dolore leuati sibi uidentur:
 30 post uerò è balneo egredientibus intentum dolet pudendum. Senioribus uero pudendum plurimum laxatur, ac mini-
 me intenditur. Atque hæc quidem communiter ad omnium ictus sequuntur. Si uerò cranocolaptes aliquem percusse-
 rit, caput magis dolet, & uertigines consequuntur, frigus continens, delirium, corporis iactatio, & uentriculi pun-
 ctiones. Omnes autem à phalangijs percussi iuuantur assiduis balneis: ictus etiam locus ex trifolij bituminosi decocto,
 cum oleo proluatur, totum uerò corpus ex cerato liquidissimo pinguefiat. Iuuantur etiam somento spongiarum in ca-
 lido aceto tinctarum, & plagæ continuè adhibitarum. Cataplasmata autem eis conueniunt: bulbi, sanguinaria, por-
 rium, surfures aceto incocti, hordeacea farina incoctis cum ea in uino aut melle lauri folijs, ruta, grossi, caprinum
 stercus cum uino, amaracus cum aceto, syluestris ruta cum aceto, & cyperus. hæcenus Aëtius. Cæterum Diosco-
 rides uarijs in locis huius totius operis de medica materia plura alia medicamenta intus in corpus sumenda aduersus
 phalangiorum morsus commemorauit, præter ea quæ hoc capite speciatim retulit. Ea autem sunt, si summam colli-
 30 gantur, myrti baccarum succus ex uino potus, succus item foliorum mori cyathi mensura, lixiuum è fici uel caprifici
 cinere paratum, asparagi radicum decoctum, agrestis lactuca, coris semen, hederæ succus ex aceto potus, ruta ex
 uino hausta, hieracium, dauci semen, melanthium drachmæ pondere ex aqua potum, aparine, melisophyllum, &
 phalangium herba ex uino pota, pentaphyllum, hyacinthi radix, & sedian minus. Quæ uerò ad idem exterius illi-
 nenda commendauit, hæc sunt, nullus piscis dissectus, maluæ decoctum, aqua marina, & marinorum iuncorum te-
 nella folia. Nec desunt composita medicamenta ab authoribus tradita. quæ si quis uidere & habere cupit, Galenum
 consulat libro secundo de antidotis, ubi ualentissima describuntur antidota ad phalangiorum ictus, è pluribus ueterum
 clarissimorum medicorum monumentis excerpta. In summa tamen legitima theriaca, & Mithridatium contra pha-
 langiorum uenenum cæteris præstantiora censentur. Sunt etiã in phalangiorum genere recensendæ, quæ no-
 40 bis in Hetruria TARANTVLAE uocantur. Quarum historiam, & admiranda symptomata superius libro se-
 cundo abundè retulimus, cum de phalangijs differeremus. Quinetiam inibi docuimus, quo modo ab ijs icti curentur,
 muscis instrumentis, ductisq; quam longissimis tripudijs. quare eò se conferre poterunt, qui hæc scire desiderant.

Phalangiorum
 ictuum signa,
 & curatio ex
 Aëtio.

Tarantulæ ue-
 nenum, & re-
 media uide li-
 bro 11.

Σκολόπενδρα. SCOLOPENDRA.

CAP. XLIII.

SI SCOLOPENDRA, aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitum liuore su-
 gillatur, & computrescit: interdumque, licet rarò, sæculentus, atque ruber cernitur. A' morsu ipso
 exulcerari locus incipit, ulcusque id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: præterea toto corpo-
 re prurigo sentitur. Hæc ubi morsum infixit, sal quàm leuissimè tritus, ex aceto uulneri inspargen-
 dus, aut ruta syluestris superponenda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia
 30 cum uino, aut serpyllum, aut calamintha, aut ruta syluestris.

TERRESTRES Scolopendras Hetrusci centipedas uocant. Sunt enim in Hetruria omnibus uulgaris noti-
 tiæ uermes, innumeris utrinque pedibus refertæ, colore subrufo: diuerso quoq; genere constant. Cæterum ea tantum
 ictu uenenum relinquunt, quæ quòd morsu serpentes interficiant, ophioctonæ appellantur, quarum tantum existima-
 mus hoc loco meminisse Dioscoridem. Veruntamen quæ in uniuerso genere eæ sint hæcenus compertum non habeo.
 Quibusdam in regionibus tanta copia increuere scolopendræ, ut fugatæ ab eis populi, proprios deseruerint lares.
 quod Arerietis contigisse scribit Theophrastus. Progreditur scolopendra tam in anteriorem, quàm in posteriorem
 partem. Idcirco scribit Aristoteles lib. 1111. cap. VII. de historia animalium, quòd dissecta Scolopendra altera
 parte in caput, altera in caudam mouetur, & serpit. Vnde uidetur existimasse Nicander, hanc bicipitem esse, ut eius
 uerba in theriacis innuunt, cum inquit. Modicâq; pemphredon, bicepsq; scolopendra. Cuius cunctis alæ, ut remi nauis,
 festinant. Non inepta quidem Nicandri comparatio: nam scolopendræ pedum multitudine uelociq; motu triremem
 repræ-

Scolopendræ
 uenenoſe cõ-
 sideratio.

Scolopendræ
morsus reme-
dia.

representant. Harum morsibus (ut Dioscorides ait) auxiliatur asphodeli semen, & flores ex uino poti. Quinetiâ (ut scribit Aëtius) ea omnia scolopendræ ictibus medentur, quæ priuatim muris aranei morsibus conueniunt, de quorum curatione paulò inferius dicemus. Præferunt antiquorum nonnulli cinerem aceto subactum, & vulneri illitum, item scillâ: præterea pulegium, rutam, & mentham ex uino potam. De marinis Scolopendræ tradidimus superius libro secundo. Nec tamen mihi compertum est, aliam noxam ab ijs inferri, quam ingentem pruritum ijs tantum partibus, quibus inhæserint (ut scribit Aristoteles, & Dioscorides) earum cruciarum more, quæ pilis horrent, & quæ præsertim in pinu uitam agunt.

Σκορπίος. SCORPIO.

CAP. XLIIII.

SCORPIONIS morsu inflammari statim incipit locus, & indurefcit, ac intentus rubet, vicissimque dolore premitur: modò siquidem exæstuat, modò frigore occupatur. Labor repentè fatigat, & aliquando meliufculè habet, aliquando recrudescit. Consequitur sudor, horroris sensus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigescunt, inguina extolluntur, per sedem flatus exeunt, capilli eriguntur, pallor membra decolorat, & dolor, tanquam ex pungente acu, per vniuersam cutem sentitur. Percussis præfenti est auxilio ficulneum lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse, qui ictum vibrauit, tritus, & percusso loco impositus, luæ plagæ remedium est, ob cæcam quandam naturarû (vt constat) discordiam, quæ antipathia appellatur. Præterea tritus, & impositus cum sale, lini semine, & althæa, scorpius conuenit. Sulphur ignem non expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adiectum, auxiliatur. Itidem galbanum ad splenij formam ductum, & calamintha, quæ trita illinatur, & farina hordei in uino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritum, & vulneri iniectum opitulatur. Hæc ad affectum locum pertinent. Post hæc quàm efficacissimis potionibus utendum, cuiusmodi sunt aristolochiæ, præsertim corticis binæ drachmæ cum uino, tusa gentiana, & pulegium decoctum, & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cum posca, in qua magnopere discoqui debet: cupressus cum uino, & ruta, nec secus ficulneum lac: laferpitium, si adsit: sin desideretur, peucedani succo utendum. efficax est potum trifolij, & ocimi semen. Horum autem omnium uicem pensat iugis lauacri vsus, euocatus sudor, & dilutæ uini potiones.

Scorpionum
genera ex Ni-
candro.

PLURA, ac uaria antiquis numerantur Scorpionum genera, ut latius libro secundo diximus, quorum alij multum, alij parum suo ictu officiant. Porro Nicander in iheriacis scribit eorum octo reperiri genera, his uerbis. Agendum aculeo dolorifico armatum scorpionem canam, cuiusq; tetricum genus. Quorum primus albicans, neque fonticus, neque lethalis est. Sed cui rutilæ genæ micant, ealorem flagrantemq; mortalibus furorẽ incussit, quo malo homines horrore concutiuntur, & frigore, perinde ac qui febre diuexantur, & acri siti incenduntur. Qui liuidus est, malam trepidationem, & motionem tribuit hominibus, quos percusserit, qui ceu attoniti, & uani, & stultirident. Alius uiridante colore, qui simul ac corpus hominis concusserit, tremores, & frigora illico admittit, acrisq; grandio talibus uidetur circumstare, etiam si sol ardentissimè radijs suis flagret. Talis tantæque eius stimuli afflictio, cuius uertebæ nouem (lego septem, cum non plures scorpionum caudis inesse comperiantur) iuncturis connexæ apice suo nocent. Alius liuido colore, ingentem aluum gestat, latunq;: herba enim uescens, semper insaturabilis manet, corpus etiam hominis exedens, inguini insolubili ictu nocens: tam uehemens eius genis, & ori morsus institus, infixusque est. Deprehendens itidem similem scorpionẽ litorali seu marino cancro, qui albentes algas fluctumq; maris decerpit pascendo. Alij rursus incuruis æquales planè paguris uidentur, corpore grandes, chelis, & forcipibus æque solidi, atque paguri, qui in saxosis cauernis demorantes sibi timent. quinetiam è paguris tales scorpiones, genus & ortum suum dicunt. Nam cum rupes, tenuesq; multum strepentis maris reliquerint algas, eos ex mari inescantes piscatores extrahunt. At paguri se peti ea uenatione sentientes, murium rimas, & nidos subeunt, ubi prolem perditricem habent, ibiq; è mortuis tandem paguris scorpilij nocentes per foramina ista generantur. Postremò melichlorus tibi animaduertendus, cuius summum uerticillum prænigrum est, inextinctamq; noxam instigit, hominibus certè insensissimus ille obliquo gressu corpus flammæ simile commouens: pueris uerò, & natu minoribus celerem interitum adduxit: quibus & circum terga dense alæ expanduntur locustæ fruges rodenti non dissimiles. hæcenus Nicander.

Scorpionum
ictus, & cura
tio ex Aëtio.

Ceterum scorpionum ictuum indicia, & curationem conscripsit diligentissimè Aëtius lib. XIII. cap. XIX. sic inueniens. A Scorpio percussos uehementissimus plagæ dolor consequitur, frigiditasq; ac tensio, et stupor: circaq; plagam, & totum corpus frigidus sudor: & his, qui iuxta infernas partes percussi sunt, inguina excitantur, ac intumescunt: qui uerò circa supernas, locus sub alis. Et hæc quidem leuiter percussis adsunt. Validius autem ictus ardor circa plagam adest, quemadmodum in ambustis, & uerrucarum instar formicarum eruptio circa labra, & totum corpus, ut grandine se impeti putent. Facies distorquetur, sordes circa oculos adsunt glutinosæ, & lacrymæ uiscosæ: durities articulorum, anusq; procidit, cum egerendi cupiditate: spuma circa os est, et uomitus largus, singultus, conuulsiones opisthotonicis similes. His igitur serpyllum, althææ radicem, & elaphoboscum bibendum præbeto. Præter opinionem autem facit elaphoboscus, tum uiridis comesta, tum sicca pota. Cochleam item hortulanam maxime accipito, eamq; unâ cum operimento tritam, plagæ imposito, & confestim sedabis dolorem. Idem etiam uermes terreni facere dicuntur. Prodest præterea fluuiatilis cancer tritus, addito lasere, in uino potus. Confert uerbenacæ recta, aut uiridis cataplasmatibus modo imposita, aut sicca in puluerem pota. Conducit etiamnum puluis ex æqualibus partibus

partibus cumini, melanthij, et uticis seminis confectus, & drachmæ pondere ex uino potus. Datur, & pastinacæ semen, quin & ponticæ nuces: quippe hæ non modo in cibum sumptæ; sed in cingulo quoq; gestatæ, gestantem ab omni scorpionum ictu tutum reddunt. hæc ex Aëtio. Commune & uulgare remediū est plagam perungere ipsorum scorpionum oleo. Proinde oleum nostrum de scorpionibus, cuius antea sæpenumero mentionem fecimus, hæc in curatione maximopere conueniet. Scorpionum ictibus Dioscorides præter ea medicamēta, quorum hoc capite meminit, hæc quoq; sparsim in superioribus libris mederi tradidit: nempe amonium melle subactum, fluuiatiles cochleas, mullum piscem recentem, smaridem muria asseruatum, diuulsas lacertas, domesticos mures concisos, tritici farinam uino aut aceto subactam, sonchi & intubi succum, ocimum polentæ admistum, amaracum ex sale & aceto, hieracium, laserpitij lacrymam, melissophyllum, chamæpityn: uerbasci illius folia, quod tantum aureum florem gerit, leucoij aurei semen: & polemoniæ radicem, cui tantam uim contra scorpiones inesse quidam tradunt, ut ij ab his nõ feriantur, qui eam gestauerint: quos, si forte percussi fuerint, nihil tamen molesti passuros affirmant. Et hæc omnia prosunt tantum uulneri illita. Quæ uerò pota, uel deuorata auxiliū præstant, eiusdem testimonio, hæc erunt: fluuiatiles cancri triti, & cum asinino lacte poti: asinorum & equorum, qui in pascuis degunt, finium liquatum in uino, & potum: oxylapathi, & oxalidis semen ex uino aut ex aqua potum, agrestis lactuca: abrotoni hortensis, pastinacæ, hyacinthi, & urticæ semen: quin & olusatrum, & heliotropium, & cardamomum, & myrrha, & myrti baccarum uinum. E quibus omnibus cùm plura possint confici antidota, pro uaria medicorum intentione, non operæpretium puto, nos hæc in re longiorem moram ducere, ut quæ potius peritissimi cuiusq; iudicio sit relinquenda.

Remedia alia ex Diosc.

Τρυγὼν θαλάσσια, σκορπιὸς καὶ δράκων θαλάσσιοι. PASTINACA MARINA, SCORPIO ET DRACO MARINI. CAP. XLV.

SI MARINA pastinaca percussit, protinus accidunt molesti dolores, assiduæ conuulsiones, lassitudo, & imbecillitas, mens percussis labat, postea obmutescunt: oculi caligant. Percussus autem locus in ambitu cum uicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, ut tangentem non sentiat. hunc si quis premat, atra sanies, crassa, & malè olens excernitur. Ei qui marina pastinaca igitur, omnia, quæ de uiperarum morfu paulò post referemus, simili modo conueniunt. Peculiariter autem ictus à marino scorpione, & dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient: interdum autem, sed rarò, nomas excitant. Quibus absinthij, saluiæ, aut sulphuris ex aceto triti potio subuenit. Ipsi etiam dissecti, vulneribusq; impositi, sui cuiusque ictus remedio sunt.

QVI à marina Pastinaca percussi sunt (ut testatum reliquit Aëtius) his uulneris locus manifestè apparet. Sequitur autem dolor pertinax, & totius corporis stupor. Acutum enim, & firmum habet aculeum, quo uehementissima ui in altum impulsio, nerui sauciantur. quapropter in aliquibus mors derepentè totum conuellēs corpus comitatur. Narrant quidam, quòd si quis caudam pastinacæ, quæ ictum intulit, auferat, & in arborem maximè quercum, suspendat ac figat, ipsam quidem arborem arefcere, ægrum autem sanari, atque id iuxta contrariæ affectionis, & remedij rationem contingere. Id quod etiam asserit Nicander in theriacis, his planè uerbis. Trygonem, hoc est, pastinacam, itidem maleficum, marèq; uastatè draconem arcere noui. Dolor autem sic hominem afficit trygon, cùm oblongis sagenis defatigatum piscatorem aculeo suo ceciderit: uel etiam ranis arboribus infixus fuerit. nam tum arbor ea fit obscurior, ignobiliorq;. Siquidem ab huius morfu, ceu solis aestu, eius & radices perditæ unà cum folijs flaccidæ redduntur, & arefcunt: homini uerò caro putredine imminuitur. hæc Nicander. Caterùm auxiliū sentiunt percussi, ut Aëtius inquit, ubi stupor, & refrigeratio totius corporis consequatur, ex calidis illitionibus, & consimilibus cataplasmatibus. Propriè autem fursures aceto incocti, & pro cataplasmate impositi eis auxiliantur, & ipsum adeò acetum pro fotu affusum maximè prodest. Magis autem conueniunt eis attractoria, & quæ tenuium partium sunt, ac calida. quo nimirum per attractoriam facultatem uenenum ex profundo attrahatur, & per calorem frigiditas mitigetur, & quæ tenuium sunt partium, in altum proreptent. Ad hanc igitur rem in promptu habebis apta, sulphur uiuum urina ueteri subactum, marrubium, lauri folia, echium, radicem panacis, saluiam, & similia. At uerò si hæc desiderentur, fermentum acidum cum liquida pice emollitum imponito: mirabiliter enim auxiliatur. Dato item lauri decoctum, aut succum Cyrenaicum cum myrrha magnitudine fabæ, ac modico pipere terito, ac dato cum uino: aut silphium, aut laser ex uino: aut succi fici guttas quinque, cum tribus serpylli granis bibendas præbe. Hæc Aëtius aduersus pastinacæ marinæ ictus auxilia reddidit. Ad quos præterea commendatur saluiæ decoctum continuè pluribus diebus potum: quin & scordium in puluerem tritum, & ex sui ipsius decocto potum, itemq; uerbenaca. Non tamen ob id prætermittenda est theriaca, aut Mithridatis antidotus, aut quinta nostra essentia, cuius iam sæpe meminimus. Porrò Nicander quoq; nonnulla remedia protulit, quæ hæc sunt. Anchusæ folia, quinquefolium, rubi flores, arctium, oxalis, hycopsys, ordilum, chamæpitys, sagi cortex, agrestis pastinacæ semen, terebinthi fructus, phycus marinus, adiantum, smyrnium, eryngium, libanotis, cachry, & utrunque papauer.

Pastinacæ marinæ ictus signa.

Pastinacæ ictus remedia.

Μυγάλα. MVS ARANEVS. CAP. XLVI.

A MURE araneo percussis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula, diluta sanie turgens, exurgit: proximæ partes liuent. Rupta pustula, depascens ulcus, non ei dissimile, quod serpit, occupat. Intestinatorum quoque tormina, difficultas urinæ, & frigida asperginis ofusio

fusio consequuntur. Huius moribus auxiliatur ex galbano splenium, per se vulnere exterius impositum, vt medicamento modo aceto tritum, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quinetiam mus ipse, qui morsum intulit, si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistent quoque acini dulcis punici decocti, & illiti: item porri, & allia contrita, necnon aquæ calidæ fofus: sed hæc ad locum pertinent. Prodest potum abrotoni decoctum, maximè si in uino detur. præterea serpyllum, & galbanum, & eruca vino madefacta: recentes cupressi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino, & chamæleonis herbæ radix. Nec defunt, qui literarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneum contra suos ictus commodè bibi. Quam historiam apud alios inuentam, dignam duntaxat censuimus, quæ adnotaretur. Alij asseuerant, demorsum non aliàs exulcerari, nisi prægnans mus araneus fuerit: tum sanè auxiliari ferunt.

Muris aranei
morsus notæ,
& curatio.

QUANQVAM Mus araneus, qui, quòd colore mustelæ sit similis, Græcis *μυράλα* dicitur, ab omnibus inter uenenata numeratur; attamen in agro Tridentino is nullam morsu infert noxam, quemadmodum nec scorpio. Historiam eius superius libro secundo retulimus. quare iam ad eius morsum notas, & remedia progrediamur. Demorsus itaq; ab eo (ut Aetius inquit) uulnera manifesta sunt: quadrifido enim ordine illata uulnera conspiciuntur: & sanguis quidem primùm purus promanat, paulò post uerò saniosus. animal enim ipsum putrefactione occidit. Consueuerunt etiam bullæ insurgere, quas si quis dirumpat, carnem subiacentem fæculentam offendet, & fistulis disparatâ. Inflatio autem sequitur demorsos. Ceterum hoc animal frequenter ad testes insilire solet, eosq; uerberare impetere, nõ hominis modò; sed cuiusque etiam bruti animantis. Auxiliu autem ferunt cum ob putrefactionem periclitantur demorsu, post prædicta communia remedia, lauri tenella folia, unius aut duarum drachmarum pondere, trita & ex uino pota. Conueniunt etiam ipsis omnia communia uenenorum remedia è uino dulci in potu sumpta. In pecoribus uerò & iumentis illa ipsa cum aqua trita, naribus infunde: est enim ipsis præsens remedium. Vnde etiam hominibus similiter in potu exhibeto. Morsus porro cumino, & allio, putamine extrinsecò non abiecto, cõtègatur. Eadem etiã cum oleo trita assiduè ac diligenter locis circumstitis illinantur. Si uerò ruptæ fuerint bullæ, & ulcera oborta, acida muria proluatur locus, aspergaturq; subinde usti hordei puluere. Verum non rumpentur, nisi prægnans fuerit mus araneus, qui morsum inflixit. Quòd si exulcerentur, mali punici dulcis putamen coctum tritum erit imponendum, & ulcera ex eodem decocto, aut magis myrti decocto proluenda, fouendaq;. Strato uerò inquit, in muris aranei morsu primùm scalpello, circumquaq; uulnerandum esse locum, & murem subinde araneum ustum cum aceto imponendum, aut sinapi tritum, & aceto exceptum. In potu uerò opem ferunt panax, eruca, capparitis cortex, gentianæ radix, & recta uerbenaca, omnia ex uino pota, aut in cataplasmate conformata, & morsibus illita. Pro sunt & maluæ folia imposta, & magna antidota potui data.

ΕΧΙΔΝΑ. VIPERA.

CAP. XLVII.

SI VIPERA momordit, corpus intumet, uehementer arefcit, subalbidumque colorem concipit. Sanies à vulnere profunditur, primùm subpinguis, mox cruenta. pustulæ adultis similes erumpunt: & antea depascens ulcus, quod in proxima repens, non summa modò corporis; sed intima quoque corripit. Gingiuæ ijs cruore suffunduntur: inflammatio circa iecur erumpit: tormina, & biliosi vomitus sequuntur. Sopor, tremor, & urinæ difficultas accedit, & frigidus sudor offunditur. Vbi uerò uipera morsum impressit, fimum caprinum cum uino, studiosè impositum opitulatur. item laurus & abrotonum, & galbanum splenij loco superiectum, & organum uiride inditum. pulli gallinarum discerpti, & confestim admoti: erui farina uino subacta: radicis cortex usque cõtusus, vt in puluerem solutus abeat, & scilla tosta: detritum chamæmelum, hordeacea farina cataplasma in aceto mulso præparatum, sed locus antè eo calido foueatur. hæc loco imponuntur. Contra uiperinos ictus rubus cum uino prodest. Aliqui anchusam tenui folio constantem auxiliari produnt. Leporini coaguli in uino terni oboli bibuntur, & porracei succi hemina in mero, & foliorum apiastri succus, & syluestris ruta. hæc in uino potari debent. Vinum frequenter bibendum, allia mandenda, & cepæ, & porri recentes, falfamenta acerrima, & opipara. simplicia hæc sunt. Percussis à uipera præclare auxiliatur medicamentum, quod myrrhæ, piperis, castorij, floris portulacæ seminisque, dimidio acetabulo constat: hæc omnia in Cretico passo teruntur, aut in alio probato. Erasistratus in eo libro, qui *περί δυνάμεων*, id est de uiribus, inscribitur, pleraque alia tradidit, quæ ictis à uipera auxilium ferre possunt: inter quæ talia maximè laudantur. Gallinacea cerebella cum uino pota, semen satiuæ brassicæ tritum, & acetabuli mensura cum uino potum. Quinetiam bonum est digitum in liquidam picem intingere, deinde uinum, quo digitus fuerit elutus, bibere. Hæc sunt quæ contra uiperæ ictus auxiliantur.

Viperarum
morsus indi-
cia.

VIPERARVM historiam exactius, ut puto, latiusq; libro secundo tradidimus, quàm ut operæ pretium sit hic eandem repetere, uel plura nobis supersint addenda. Quare tantum reliquum est, ut iam de earum morsu indicijs, & remedijs differamus. Reperiuntur itaq; in eis (ut Aetius memoriæ prodidit) quos uipera mas momordit, uulnera in loco bina: in his uerò qui à scemina demorsu sunt, quaterna. Primum autem ex eis excernitur sanguis, deinde sanies sanguinolenta, & oleosa. Adest tumor biliosus, feruidus, bullosus, subruber, deinde liuidus, demigratus, &

tus, & proserpens. Siccatas uehemens inest ori, ardor, exolutio, & frigidi horroris insultus, aliquādo & bilis uomitus, tormina, capitis grauitas, uertigo, pallor, singultus, febris, spiritus & anbelitus celer, color plumbeus, & frigidus sudor. Mors in hortis septem, aut ut longissime absit, tertia die, in his qui non seruantur, & maxime his, qui a uipera foemina sunt icti. haec ille. Quae omnia Nicandro accepta referri possunt: siquidem is in theriacis ita ad Latinum sensum scribit. Hinc lucan à uipera manantē uiatore diuulgant: duos enim instrat nerui acutos masculi dentes in ore suo uirus eructantes, ostentant: uipera uerò foemina semper plures exerit, per nictoso suo ore insultans. Atqui in carne icti facile latos dentes perpendas. Porro è uiperæ inflata plaga sanies aliàs pinguedini similis, aliàs cruenta, interdum sine ullo colore conspicitur. Sed quæ ulcus ipsum caro circumdat, germinans graui offert sese tumore: interdum rubes, tumq; palam liuida cernitur: quandoq; etiam aquosum onus concipit. Frequentes praeterea bullae, ceu uacui per ignem tumores, perinde ac corpus igni sit anubustum, in cute supernè ebulliunt. illic subinde putredines circumcirca accurrunt, aliæ quidem seorsum à uulnere, aliæ circa plagam ueneno non dissimilem mortem edentes. Aspera itaque noxia, uehementerq; ignescens totum corpus exedit: hic per guttur, atque collum coeuntentes sonitus, agminatim strepuit: quin etiam oculorum uertigine moeret. Illicoq; membris grauians imbecillitas, & lumbis anxietas uenit: at in capite caliginosum onus consistit. Atqui laborans ille aliàs siti aridum guttur suum exiccat, saepeq; ex unguibus cum frigus tenet. Hyberna autem niue exuberans grando, omnia membra degrauiat. Crebro etiam biliosos uentris sui tumores expuit, toto corpore pallens, ac humens circa membra sudor niuis iactu frigidior circumfunditur. Colorem interdum liuidi plumbi gerit, aliàs obscurum, mox floribus similis est æris. haecenus Nicander. Praestat igitur (ut Aëtius auctor est) priusquam cruenta prodeat urina, alij plurimum deuorare, & uinum meracum copiosum bibere, excitationis subinde uomitibus. Efficacissimum enim eis remedium est alij esus, ac meracior uini potio, inquit Archigenes, adeo ut si quis multum eius sustineat usus, itemq; meri potum, nullo alio auxilio opus habeat. Conuenit ite maxime theriaca ex uiperis sine dilatione pota, & uulnere illico superposita. Quin & ipsa uipera excoriata, capite, & cauda abscissis, interaneis omnibus reiectis, anguillarum modo cocta, & à demorsis deuorata, maximum ictis praesidium affert. Caput autem à uina amputatum, diligenter per uolsellam prehensum, morsuq; impositum, ea parte adhuc ea lente, quæ ceruicem contingit, uenenum id mirifice extrahit. Conducit & dissectam gallinam adhuc internè calentem morsui imponere, idq; alijs pariter dissectis, frequenter, & assidue repetere. Oportet etiam scalpello per ambitum demorsum locum circumcidere, & cucurbitulas subinde admouere. A cucurbitulis foliorum fraxini succus in potu exhibendus est, & expressa à succo folia uulnere illinenda: est enim ualde efficax ad uiperarum morsus fraxinus arbor. Melissophylli item folia, & succus tum ex uino potus, tum uulnere exterius illitus, euidentis auxilium confert, etiamsi iam moriatur aeger. Aiuunt praeterea, si quis melanthij drachmas quatuor edat, non moriturum. Similiter etiam melaphroditos herba efficax est, & cancri fluuiales cum lacte triti, & poti, & uulnere adhibiti. Magnifice etiam profunt ranæ coctæ, & in cibum sumptæ, & iuscium earum subinde bibitum. Praestat & nasturtium plurimum cadere, uel tritum ex uino bibere. Facit autem ad id mirifice testudinis sanguis exiccatus, & cum syluestri cumino potus. Utendum etiam omnibus communibus remedijs, supra sepius relatis: quippe superuacaneum fuerit eadem tam saepe repetere. Maxime uerò utendum est anchusæ radice, & heliotropio cum uino. dandus & hematites lapis. Auxiliantur & raphani in cibo accepti, & deinde uomitu reiecti, exhibita statim à uomitu Andromachi theriaca. Post scarificationem, & gallinarum impositionem, uulnus ex trifolij bituminosi decocto calido, diu proluendum ac fouendum est: nam si pauco id tempore fiat, demorsu peius afficiuntur. Deinde porrum & panem cum sale illini conuenit, aut alium cum aceto, aut ipsius exusti, aut fraxini cinerem, aut alium quemuis cum aceto, aut bastule regie, aut scoromorifolia cum pane: aut lauri tenellis folijs, coctis & cum oleo tritis integatur locus, aut caprino stercore, priusquam claudatur. Ceterum, ut libro de theriaca ad Pisonem auctor est Galenus, non modò è uiperarum morsibus retrahitur uenenum appposito tantum, ut Aëtius inquit, uiperæ capite; sed ipsa quoq; uipera tota contusa, & uulnere imposita. Contra uiperarum morsus mirifice medetur echij epotus succus, herbaq; ipsa uulnere imposita, ut superius libro quarto prodidimus, illius Alcibij historiam referentes, à quo echium Alcibiadis cognomentum accepit. quandoquidem planta hæc (ut ipse Dioscorides testatur) facultatibus adeo praestantibus insignitur, ut epota eius radix ex uino, non percussis modò à serpentibus opituletur; sed eos quoq; qui antea biberint, feriri non patitur. Commendauit etiānum aduersus uiperarum morsus Dioscorides sparsim in suis de medica materia libris, praeter ea quæ hoc capite retulit, alia praestantissima simplicia medicamenta, partim exterius applicanda, partim bibenda, uel comedenda, quorum nonnulla hic subiiciam. Uulnere igitur exterius illita conferunt, iuniperi, & fraxini folia, tritici sursumes ex ruta decocto incocta, erui farina uino macerata, scilla ex aceto seruefacta, personatæ, ebuli, & sambuci radices in uino elixatæ, sarmenitius cinis aceto subactus, aliæq; complura, quæ breuitati studentes nunc silentio inuoluimus. Pota uerò profunt casia odorata, costum, myricæ semen, pistacia, cerui genitale exiccatum, tritum & potum, chondrylla, anagallidis succus, ferulæ medulla, aparine, rubiæ radice, & terrestri tribuli succus: auxiliatur etiam bryoniæ radix. Admirandos insuper praebet effectus radix illa, quam Goritienses ab auxiliari eius uel Serpentina uocant, cuius historiam, pariterq; usus rationem superius libro secundo tradidimus. Verum praeter hæc praesentaneo remedio sanat nostra quinta essentia, cochlearis mensura pluries eodem die pota: item oleum nostrum de scorpiionibus, de quo etiam sepius dictum est, ea ratione inunctum, quam superius ipsius conficiendi modum describentes retulimus. In Viperarum quoque genere ea nimirum immanis fera recenseri potest, quam AMMODITEN. Ammoditæ historia, & uenefica uis.

Viperarum morsus remedia.

Simplicia medicamenta ex Diose.

Ammoditæ historia, & uenefica uis.

Ammodite
morsus signa,
& curatio.

Sepis feræ cõ-
sideratio.

Sepis morsus
signa, & reme-
dia.

Acontia hi-
storia, mor-
sus notæ, &
cura.

acuta uerrucæ similem. Vnde circumforanei, qui serpentes eorumq; ueneni remedia profitentur, hanc feram uulgò
appellant Aspido del corno, hoc est, Aspidem cornutum. Neq; sanè ineptum illi nomen indiderunt: namq; non minori
eum uelocitate interficit, quam aspis. Scimus enim quosdam ab his inopinatè demorsos, tribus tantum horis morte
occubuisse. Proinde scite libro XIII. cap. XXV. de eo ita scriptum reliquit Aëtius. Ammodites magnitudine qua-
dem cubitalis est (maior enim non pingitur, neq; scribitur) colore uerò arenosus, per corpus autem maculis nigris
insignitus: caudam habet præduram, superne discissam. A quibusdam uerò Cenchrias, hoc est miliaris, ob caudæ
instar milij duritiem, appellatus est. Latiores autem maxillas, quam uipera habet, cumq; in multis, alijs ei similis
sit, colore magis discerni potest: uipera enim subflaua est. Cæterum ab Ammodite percussus festina ut plurimum
mors sequitur. qui uerò tam breui non pereunt, his sanguis è uulnere manat, & uulnus intumescit: sed paulò post
sanies effertur, sequiturq; capitis grauitas, & animi deliquium. Qui uerò optime dispositi sunt, & robusti, in tri-
duo intereunt: quanquam reperti sunt, qui in septimum usque diem durarint. Celerius uerò mors aduenit his, qui à
fœmina sauciantur. Auxilium porrò & ij ferunt, primum quidem à communibus remedijs, utpote ab adfixis cucur-
bitulis, circunciso prius per ambitum uulneris loco, & superioribus partibus arctissimis uinculis cõstrictis: quin ab-
scissa, dilatataq; statim se alpeplo plaga. Proprie autem eis auxiliatur mentha ex aqua mulsæ pota, castorium, castia,
& artemisij succus cum aqua. Danda etiam in potu theriace, necnon uulneri eadem illinenda. Utendum & emplâ-
stris attractorijs, & subinde cataplasmata, quæ ad nomas siue ulcera serpentina conducunt, imponenda. Vipera
præterea similis, ut quidam tradunt, ea etiam fera fuerit, quam S E P A nominant, cuius historiam superius libro
secundo retulimus. quanquam inibi Dioscorides Sepem lacertæ generi assignauit, unde & eam lacertam Chalcidicam
à quibusdam uocari tradidit. Itaq; cum uaria sit apud authores Sepis historia, facile adducor, ut credam, Sepa
reperiri non modò in lacertarum; sed etiam in mortiferarum serpentium, & uiperarum genere. Quod sanè uidetur
asserere Nicander in theriacis suis. Siquidem cum inquit primò, Præterea niualis, & asper admodum mons Othrys
rubentes bestias profert, cauaq; uallis, & salebrosæ rupes, nemorosumq; promontoriũ, ubi stibudus ingreditur Sepis,
colore nunquam uno uisus, &c. haud dubiè ostendit serpentem, immanemq; feram se repræsentare, non autem la-
certam. Cum uerò secundo ait, Sepem item corpore demisso, exiguis haud dissimilem lacertis, declinabis; nulli du-
bium est, quin eam descripserit, quam Chalcidicam lacertam uocant. Nicandro subscribit Dioscorides, quippe qui etst
libro secundo ea ratione Sepa statim post lacertas reddiderit, quòd lacertis corpore, & forma sit similis; attamen li-
bro quinto, Sepa uiperarum generi adscripsit, ubi de acetumulsi uiribus differens, inquit. Acetumulsum contra mor-
sum eius uiperæ, quam sepa uocant, haustum meconium, ixiãmue auxilio est. Aëtius tamen eius Sepis tantum memi-
nit, quæ inter mortiferos serpentes, uel uiperæ genera recensetur, his uerbis. Serpens, qui Sepis appellatur, longitu-
dine quidem duorum cubitorũ reperitur: ex crasso autem in tenuem abit: recta uerò ac tarde proserpit. Caput habet
latum, os acutum: uniuersum autem corpus multis albis notis respersum. Sed aliter de Sepis forma, magnitudine, &
gressu tradidit Pausanias, ut superius libro secundo suo loco adnotatum reliquimus. Cæterum ab ea percussis (ut
tradit Aëtius) sanguis è uulnere manifestus excernitur, & paulò post sanies graueolens, tumor, & dolor sequis est:
sed affectæ partes putrefactæ dealbantur, & totum corpus uiriligni, quæ alphas appellatur, simili colore inficitur.
Pili, capilliq; è toto corpore defluunt, atq; intra tres, aut quatuor dies isti pereunt. Porrò opem & hi sentiunt ex
ijsdem rebus, quæ in uiperæ, & cerastæ, & ammodite morfu relatæ sunt. Exhibenda est præterea portulaca pluri-
ma in cibo, & uinum bibendum myrtites meracius. Conueniet item spongiam calido aceto imbutam, morsui impone-
re, & ex butyro cum melle locum illinire, aut milium cum melle, aut paleas unâ cum terra, quæ eis adheret, exu-
stas imponere. hæc Aëtius. Ex quibus facile conijci potest, cum ambæ hæ feræ è uiperarum sint genere, ijs tutò an-
tidotis earum uenenum superari posse, quibus uiperæ frangitur, & euincitur. Sed quoniam hæc humane uitæ
tam inimica animalia aliam admodum perniciosam feram mihi in mentem reuocarunt, quæ Græcis ideo ACONTIA
appellatur, quòd iaculi, uel sagittæ modo in hominem proflitat, cum nihil de ea à Dioscoride memoriæ proditum sit,
seuerimq; & hanc in Italia reperiri, non alienum duxi de eius historia ac ueneni curatione ea hoc loco commemo-
rare, quæ ex probatis authoribus excerpfi. Hanc itaq; describens Galenus libro de theriaca ad Pisonem, inquit.
Acontias serpens, ubi se multum extenderit, eum iaculum quoddam corporibus influens, sic perimit. Hæc, ut Aëtius
scriptis tradidit, serpens est duorum cubitorum magnitudine, figura autem crassa in tenuem abeunte, colore
uiridi, præsertim iuxta uentrem, ut milium colore referat, unde & cenchrias, hoc est miliaris, appellatur. Auit
hanc fortiozem fieri, cum milium floret. Porrò ubi se ad lædendum parat, extendit se ipsam, ac ueluti iaculum ui-
bratum corporibus inuolat, atq; hoc modo uerberat. Ab huius morfu omnia, quæ de uiperæ dicta sunt, sequuntur
accidentia, atq; etiam grauiora, adeò ut etiam putrefactiones & carnum defluxus consequantur, ac grauior item
mors succedat. Cæterum remedia similiter eadem, quæ ad uiperæ morsum his conducunt. Est qui referat inter re-
centiores non obscurus author, quòd cum pastor quidam misellus, sub cuiusdam arboris umbra æstate media quietem
somniaq; caperet, cuius socij non procul oues pascebant, ab Acontia, quæ in arborem ascenderat, ita percussus fuit
in sinistram mamillam, ut illico perierit. At socij audito percussione sonitu, uiso serpente, quem nouerant, super
defuncti pectus, relicto grege in propinquum rus, pauore territi, aufugerunt. Reperitur hoc fœuissimi serpentis ge-
nus, ut quidam mihi retulerunt, in quibusdam Calabria, & Sicilia locis, ubi ipsum incolæ à sagitta Sactone uer-
naculo nomine appellant.

Σκυτάλη, καὶ ἀμφισβᾶνα. CAECILIA, ET AMPHISBAENA.
CAP. XLVIII.

CONSILIA supra dictis in vipera eueniunt ijs, qui à cæcilia nomine, & amphisbæna demorfi sunt, eademque ferè auxiliantur. quare hoc venenum priuatam descriptionem fortitum non est, neque visum est dignum, quod alio genere comprehendatur. De ijs autem mentionem hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs ad uiperas scriptis, percussi ab eis adiuuari soleant.

- 20 NON desunt, qui scripserint, Amphisbænam præter naturæ institutum duobus cum capitibus gigni, quæ utranque serpentis extremitatem occupent: fieriq; ob id putent, ut fera in utranq; partem repat. Quod tamen fabulosum censemus: nam & hydræ poëtæ, septem capitibus constare fabulantur: id quod nihilominus falsum est. Veruntamen non negauerim ego id monströse, & præter naturæ intentionem euenire non posse in omni serpentium ouiparorum genere, quemadmodum & uolatilium. Siquidem pluries compertum est, ex uno tantum ouo duobus uitellis referto, nasci pullum modò habentem quatuor alas, modò totidem crura, totidemq; pedes: atq; etiam lacertæ uisæ sunt aliquando bicipites. Sed hæc non utiq; statuunt, haberi aliquod serpentium genus naturæ biceps. Hoc scitissime, & apertissime confirmat Aristoteles libro, & cap. III. de generatione animalium, sic inquit. Monstra raro admodum fiunt in ijs, quæ singulos pariunt, sed crebrius in ijs, quorum partus est numerosus, & præcipue in auium genere, potissimumq; in gallinis. His enim partus numerosus, non modò quòd sæpe pariant, ut columbæ; uerum etiam quòd multos simul conceptus intra se contineant, & temporibus omnibus coeant. Hinc gemina etiam pariunt plura: coherent enim conceptus, quoniam in propinquo alter alteri est, quomodo interdum fructus arborum complures. Quòd si uitella distinguuntur membrana, gemini pulli discreti sine ulla superuacua parte generantur. Sed si uitella continuantur, nec ulla interiecta membrana determinantur, pulli ex ijs monstrifici prodeunt, corpore, & capite uno, cruribus quaternis, alis totidem. quoniam superiora ex albumine generantur, & prius: (uitellum enim cibo ijs est) pars autem inferior postea instituitur. quanquam cibis idem, indiscriminatusq; suppeditatur. Iam serpens etiam biceps uisus est, uidelicet eadem de causa: nam id quoq; genus oua parit, & multa numero. hæc Aristoteles. Quæ sane mihi facile persuadent, ut credam, omnino falsum esse, quòd Amphisbæna ex sui generis natura biceps perpetuo nascatur. Verum quandoquidem hoc serpentis genus terrestrium lumbricorum modo utrisq; extremitatibus, capite scilicet & cauda, acuminatis gignitur, adeò ut difficillime possit caput à cauda discerni, existimauere quidam hanc feram duobus constare capitibus. Proinde Aëtius lib. XIII. cap. XXVII. scribit, Scytalam (hanc alij Cæciliam interpretantur) & Amphisbænam animalia esse inter se similia. Non enim, inquit, ex crassis in caudam tenuem abeunt, sed æqualis crassitudinis in uniuersum existunt, ut neq; cognoscant uidentes ea, iuxta utram partem caput aut cauda sint sita. Quòd equidem tum in terrenis & alui tineis, tum in erucis quibusdam, tum etiam in hirudinibus conspiciuntur. Differt autem, ut idem tradit, amphisbæna à scytala, quòd illa ex utraq; parte progrediatur, unde à Græcis illi nomen inditum est. Galenus porrò libro de theriaca ad Pisonem, Amphisbænam bicipitem esse existimat (si tamen liber is adscriptiuius non est) ut hæc uerba, quæ in eo leguntur, aperte ostendunt. Amphisbæna (est autem animal biceps, quemadmodum sanè & nauigia utrinque proram habentia, cui natura ex superfluo substantiæ bina capita est largita) hoc inquam animal, aiunt, si mulier grauida supergressa fuerit, malè abortum facit. hæc ille. Ceterum, ut ipse Aëtius scriptum reliquit, ab utraq; demorsis contingit morsum obscurum esse, ac uix apparere, ueluti sunt muscarum ictus. quapropter etiamsi mordeant, non enecant tamen, sed inflammationem excitant, ut apum & uesparum stimulus. Quare transferantur ad hos quoq; quæ de illis sunt relata, uerim facultate intensiore. Ex his etiam Aëtij uerbis conijci potest, eion horum animalium ictus admodum tenuis, & obscurus sit, Amphisbænae caput inesse terrenis uermibus, uel alui tineis persimile: ac proinde adeò etiam caudæ æmulum, ut alterū ab altera non nisi difficilè discerni possit. Cæciliam autem Hetrusci uulgò appellant Lucignola. Amphisbænae corium, authore Nicandro, oleastri baculo circumuestitum, si manibus frigore torpentibus tractetur, calorem statim adfert, articulorumq; nexus dissoluit.

Amphisbæna, & cæciliæ consider.

Amphisbæna biceps nō est.

Vtriusq; morsus signa, & curatio.

Δρύινος. DRYINVS.

CAP. XLIX.

- 50 A DRYINO morsus pustulæ, molestiq; dolores incidunt, præsertim quæ dilutæ saniei emissarium subest: quinetiam erosio, torminaque consequuntur. Ab eo ictis conuenit aristolochia cum uino pota, trifolium herba, radix hastulæ regiæ similiter assumpta, & fructus ex omni glandiferarum arborum genere: & tusæ ilicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur.

DRYINVS, ut in theriacis testatum reliquit Nicander, in quercubus latebras parat, aut alicubi in concauis fagis, in montibus uersatur. Appellant eum alio nomine etiam hydrum, sed & alij chelydram, qui relictis bryis, palude, suæq; naturæ idoneo lacu uenatu intercipit in pratibus molurides, & ranas. Hic si à myope musca illa quæ uis animantia prouocante, petatur, insuetum illum impetum suscipiens, cum concauæ quercus robur celeri saltu subit, strueto sibi in imo cespite cubili. Candet tergo, caput illi æquale, adeoq; hydro simile: grauis autem fœtor à corpore eius euaporat. Quemadmodum quando incurua, nec non abrasa corij præsegmina sub teretibus ferramentis circa humentes equorum exuias, & pelles hument. Si quempiam is uel in talem, uel pedis plantam percusserit, à corpore icti ho-

Dryini historia, & eius ictus notæ ex Nican.

minis difficilis odor sparsus fertur, atq; circa ictum niger in acutum surgit tumor, mentemq; mœrentis angor, & tristitia, quibus detinetur, obscurant. Species nimio dolore conflaccescit, & perit: cutis cum corpore admodum male olet, adeo ipsum atrum uenenum semper depascens consumit: quin & caligo lumina eius obfuscans, occultansq; male affectum perdit. Alij à dryino icti caprarum instar seu ouium balant, ac omnino difficiles redduntur, impendioq; cruciantur. Urina eis deceditur, & pallefcit. Ipsi uerò dormitantes stertunt, frequentibus singulibus correpti, aliàs per collum uomitum fellis similem, aliàs cruentum eructantes, ipsumq; malum acrem sitim generat: postremo laborantibus membris tremorem effundit. hæc Nicander. Ceterum Dryini nomen huic feræ mortiferæ inditum est, quod ut

Ex Galeno.

Dryini descriptio, & mortis curatio.

queruum cauernis, quæ prope radices sunt, stabuletur. Græcis enim quercus δὲ ὄρος dicitur. Proinde Galenus libro de theriaca ad Pisonem, de dryino ita scribit. Dryinus serpens sic nominatus, quod in radicibus quercuum uiuat, tam malignus ad perdendum proditur, ut eius, qui supergreditur imprudens, cutis à pedibus excorietur, tota crura admodum intumescant, & quod magis mirificum est, manus quoque ipsæ curantium eodem modo periclitentur. Si autem quis aggrediatur eum perimere, olfactu adeo mulctari aiunt, ut quemlibet grati odorem prauum esse existimet, nec alterius præterea rei queat sentire. hæc Galenus. Dryino, ut Aëtius inquit, abundat Hellepontus. Is latibula in quercuum radicibus habet, atque adeo foetidus est, ut etiamsi quis eum non uideat, fetore loci cognoscatur. Est autem cubitorum duorum longitudine, obesus, ac asperrimis squammis circa uniuersum corpus munitus. Porro qui ab eo percutiuntur, his tumor insurgit nigricans, dolor uehemens, nomæ, delirium, corporis siccitas, singultus, biliosus uomitus, aut omnino simplex, urinae suppressio, tremor, interceptio uocis, stupor, scissura, & mortificatio percussorum locorum: plurimi etiam intereunt. Porro & hi quoque ex ijs, quæ in uiperæ morfu dicta sunt, open sentiant: itemq; ex communibus remedijs iuxta consequentium accessionum proportionem adhibitis.

Αἱμορροῖς, καὶ δίψας. HAEMORRHOVS, ET DIPSAS.
CAP. L.

AB HAEMORRHO ictis vehementes cruciatus accidunt, qui angusta, contractaque corpora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga copiosus sudor effluit, & quacunque parte corporis cicatrix ulla fuerit, ea sanguine manat. Excrementa per aluum cruenta eijciuntur, profluentisque sanguis in globo coit. A pulmone sanguinem extusciunt, & in uomitiones effusi sine remedio commoriantur. Quos uerò dipsas percussit, solutus ac non constrictus tumor premit, sitisque usque ad pertinax, ut satiari non possit, ac sine ulla intercapedine excruciet: & si potum pleno ore affati in trahant, illico in eandem sitim relabuntur: proinde toto habitu similes sunt ijs, qui antea potus nihil hauserint. quare propter continuam sitim, & prester, & causon, aut dipsas appellatur. Hemorrhoi, dipsadisque morsus uelut immedicabiles à plerisque maiorum deplorati relinquebantur. quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, communia experiri operæpretium erit. Protinus autem scarificatione uti, uisionem facere, & si locus patiat, extremorum amputatione opus erit: consequenter quàm acerrima cataplasmata admoere, de quibus sæpenumero diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à salfamentis, utiles esse. Meracæ potiones, & lauacra profunt, quæ subinde interiecto breui spatio assumenda sunt, priusquam morbi genus emerferit. quo semel erumpente opem ferre non potest ulla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem profunt. Insuper quæ in commune opitulatur, ut scarificationes, uisiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus. Quinetiam decocta uitis folia, & cum melle trita.

Hæmorrhoi perniciosus, & historia.

HAEMORRHOVS, & Hæmorrhoi, authore Galeno in libro de theriaca ad Pisonem, suis ipsorum nominibus similem hominibus perniciem inferunt. quippe percussit, sanguine per os, & nares, totoq; corpore effuso, intereunt. Hic (ut in theriacis cecinit Nicander) petrosas rimas assiduò incolit, asperum, supinum, & modicè pendente lectum illic sumens, ubi tractum suum habeat, deinde pabulo satur fiat. Longitudo eius pedis uestigio æqualis: ceterum quod ad latitudinem attinet, à capite adusque caudam totus & subtilis, & minutus est. Aliàs colore igneo, aliàs rursum candens. Collo satis constricto est, gracilis cauda necessario in arcum contracta, extenta est angustè, & tenuiter. Supra eius frigidòs, & niuales oculos, duo cornua fronti sunt infusa: albore luminum suorum, locustis uel syluestribus apibus par. Insuper horribile, & asperum ei caput horret, oblique modico corpore suo instar cerastæ claudicans. Ex medio etiam dorso paruorum nauigium semper appellit, ad terram uentrem suum atterens: squamis uerò & itinere parū substrepit, perinde ac arundinis copiam transeat. Post ictum statim decolor species accurrit, nigra nimirum, corq; ipsum dolore circumangitur: uenter aqua refertus effluit. Quin & prima nocte sanguis cion ex naribus, tum collo, & auribus salit, recens bilioso ueneno coinquinatus: lotium item rubens accurrit. quæq; in corpore sunt uulnera, & plagæ, hæmorrhoi rumpuntur aperianturq;: cutes enim fuligine contrahuntur. Caveas itaq; in primis, ne in te scemina hæmorrhoi uirus suum iaculetur. Nam si cui morsum illa inflixerit, ei gingiue simul ignescunt, penitusq; & unguibus sanguis cum impetu procurrat. Dentis etiam ex ea eade graecolentes, seu humentes molunt. hæc ex Nicandro. Cui subscribit Aëtius, sic inquit. Animalia hæc (hæmorrhou, & hæmorrhoida intellige) colore quidem sunt arenoso, magnitudine autem tres palmos æquant, & in tenuem caudam angusta figura paula im desinunt. Sunt autem igneo oculorum fulgore, rectaq; & tardè proreptant. Per corpus uerò multis notis albis, & nigris uariata sunt, & asperioribus squamis obsita: quapropter dum serpunt, sonus auditur. Et scemina quidem uentri incumbens, per terram reptat, & gressum inferne circa caudam firmat: mas uerò circa uentrem in gressu

gressu nititur, & collum serpendo extendit. Consequitur horum morsum color isti loci cruentus, coloris tetri, & nigricans: ex quo nihil in initio effluit, præterquam paucū quidpiam aquosum. Ventriculus dolore tentatur, adestq; spirandi difficultas. Deinde sanguis ex naribus profluit, & ex ipsius morsus foraminibus: & si qua in corpus obducta iandiu sit cicatrix, ea rumpitur, & sanguinem profundit. atq; hæc quidem in maris Hemorrhoi morsus contingūt. A foemina uero Hemorrhoidis morsu ad hæc & anguli oculorum, dentium gingiue, & unguium radices sanguine manant, & ut simpliciter dicam, per omne corpus sanguinem efferri contingit. Dentes præterea excidunt, & gingiue putrescunt. Horum porro curam facere oportet, primū quidem sanguinis eruptioni obluendo ac resistendo ijs medicamentis, quæ apte sanguinem sistere possunt. deinde cataplasmata plage imponendo ex folijs uitis coctis tritis cum melle, & portulacæ folijs cum polenta. Antea uero quàm cruenta prodeat urina, alij multum deuorent, multumq; uini diluti bibant, & ad uomitum cogantur. deinde confestim theriace exhibeatur, & postea pisces multos, allijs tritis cum oleo tinctos edant. Sumant item in cibo panē, & uinā passam dulcem, & deinde uino diluto largē hausto uomant. Plaga uero aqua frigida proluatur: uestica autem spongijs calidis soueatur. Sed iam de Dipsade differamus, quæ sic à Grecis dicta est, quod continuam, & inextinguibilem sitim excitet. Huius mentionem fecit Galenus libro xi. simplicium medicamentorum, ubi eiusmodi seras in Lybia, non in Italia reperiri scribit: quod hæc regio humida sit, illa uero stercisina. Hoc autem à Marsis, qui Romæ uiperas uenabantur, accepisse ait: quibus tamen non in omnibus fidem adhibendam esse existimat. Quare longē minus nos ijs circūforaneis fidē præstare debemus, qui Marsos hosce imitati, diui Pauli generi se adscribunt, seq; indo ortum duxisse prædicant. Nam si Galeni etate hi mendacissimi nebulosus uniuerso orbi imponebant, ueri quidem simillimum est, eos qui hodie per Italiam uagantur, longē magis decipere posse, quàm fecerint Marsi illi antiqui. quippe non dubitandum, quin eorum astus à Galeni seculo in hunc usque diem protractus, maximum susceperit incrementum, quod constet mortalium ingenia tam in bonum, quàm in malum procliuia, etate magis acui. Meminit etiam Dipsadis Galenus libro de theriaca ad Pisonem, sic scribens. A dipsade commorssi casu febri malè conficiuntur. nam & multa siti, & aestu uehementi uexati, interdum & dirupti, diem obeunt. His Galeni uerbis subscribit Aëtius lib. xiii. ubi sic inquit. Dipsas, quæ à quibusdam casus appellatur, uiperæ est species, quæ magis in maritimis locis reperitur, quàm alibi, magnitudine cubitali, ex crassa in tenuem desinens: notas autem habet per omne corpus fuluas, & nigras: caput uero angustius. Sequitur autem ab ea demorsos, præter ea quæ de uipera dicta sunt, & sitis intolerabilis plane, adeo ut etiamsi multus potus eis adhibeatur, sitis non sedetur: & tamen neque per urinas, neque per uomitum, neq; per sudores quicquam excernitur. Duobus igitur pereunt modis, aut ob multam sitim exusti, si potum non sumant: aut ob multam potus repletionem distentus rumpitur uenter, uel infernè circa inguina, uel circa inuim uentrem, ut in aqua inter cutem sæpius euenit. Ceterum & his, ceu à uipera demorsis, auxiliamur: propriè autem in his potiones magis urinam cientes exhibeantur. Alius item per infusum eluatur, & oleo cum decoctis exhibito, ad uomitum cogendi sunt malè affecti. Ad plage uero locum, post exuccionem, circuncisionem circunquaque scalpello factam, cucurbitularum affixionem, & dissectas gallinas admotas, calx uiua cum oleo imponitur, & emplastra attractoria, & theriaca illinuntur. Porro Dipsadis priuatim meminit Aelianus lib. ix. de historia animalium, sic inquit. Dipsas, cuius uim, & naturam eius, nomen nobis declarat, inferior quidem est magnitudine, quàm uipera, sed tamen in occidendo quàm celerrimè superior. Cuius morsu confixi etsi asiduam potionem hauriant; ad sitim tamen continuò exardescunt, & ad bibendum eatenus inflammantur, quoad celerrimè rumpantur. Eam Sostratus cum albam esse ait, tum duas in cauda lineas nigras habere. Et sicut audio, uario, multipliciq; nomine nuncupatur: quidam præterea uocant, alij caufonem, alij anombaten, à quibusdam melanurus appellari fertur. Cum in Aprica, tum magis in Arabia nascitur. hæc Aelianus. Ex quibus uerbis manifestè deprehenditur error Leoniceni uiri alioquin eruditissimi, qui Dipsadem putauit corporis forma nullis notis à uipera diuersam esse. Nec equidem scio, quæ ratione, uel autoritate nixus, in hanc opinionem uenerit, in eaq; persisterit.

Hæmorrhoi morsus note, & curatio.

Dipsadis historia, morsus signa, & cura.

Leoniceni error.

Υδροσ. NATRIX.

CAP. LI.

AB NATRICE demorsus vlcus dilatatur, & liuidum, ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non secus atque ijs quæ serpunt vlceribus, expuitur. Si ergo morsum natrix adigit, prodest origanum tritum, & aqua subactum: lixiuia cum oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut querna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua, & melle colliquata. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in potione poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctum alterius cum uino. fauus recens datur in aceto.

HYDRVS anguis in aquis plerunque degit, à quibus nomen sibi uendicauit. Sunt & qui Natricem, quod a quis innatet, uocent. Hic si relictis aquis, terras inhabitet, longē nocentior euadit, uocaturq; tunc chersydrus. Diferunt tamen is à dryino, qui (ut superius diximus) Nicandro hydrus etiam appellatur. Siquidem ipse de Hydro, cuius nunc historiam, morsus discrimina, & remedia prosequimur, differuit sub Chersydri nomine in theriacis, sic carmine in profam uerso scribens. Age itaque chersydri, qui aspidi conformis est, figuram æqualem recita. Sed plagam eius malefica, & pessima sanè signa sequuntur. Tota cutis circa carnem arida, & abominabilis expassa ab internis partibus, humentem istum satis certò indicat, putredine satiscens. Quinetiam dolores immensi ignescentes, hominem tandem interimunt. mox etiam per membra pustule finguntur, aliæ ex alia parte inuicem turbantes ægrum. Atqui chersydrus iam antea in uuido, seu parum aquæ habenti lacu, irreconciliabilem ranis iram adfert. Enimvero ubi sole

Hydri, sive natricis historia.

aqua